

Προσωρινές αστικές πρακτικές ως μέσο παραγωγής κοινών χώρων αμοιβαιότητας.

Η σημερινή κρίση της δημόσιας ζωής, όπου οι κοινοί χώροι δεν χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση, θέτει σε κίνδυνο την ιδέα της «δημοκρατικής πόλης». Συνεπώς το αστικό περιβάλλον θα αποτελέσει τον κρίσιμο χώρο για την ανάπτυξη πιο βιώσιμων τρόπων διαβίωσης. Πρέπει να αναρωτηθούμε λοιπόν σε ποιους ανήκει η πόλη; Και για ποιον πραγματικά σχεδιάζουμε; Από τα παραπάνω ερωτήματα προκύπτει το ζήτημα της κρίσης του δυισμού «δημόσιος-ιδιωτικός» χώρος της πόλης, που επικρατεί σήμερα πιθανόν περισσότερο από ποτέ.

Στη μελέτη αυτή διερευνάται η δυνατότητα εφαρμογής άτυπων αστικών πρακτικών, όπως είναι τα προσωρινά έργα (Temporary Interventions), ως καταλυτική τακτική προς την αναβίωση των «κοινών». Σκοπός αυτών των έργων είναι ο προβληματισμός και η επανεξέταση του αστικού ιστού, με επίκεντρο τους «κοινούς» χώρους αμοιβαιότητας και μέσω του σχεδιασμού προσωρινών παρεμβάσεων, ώστε να επιφέρουν στροφή στην αντίληψη των ανθρώπων για την έννοια του αστικού χώρου και-τη διαδικασία παραγωγής του.

Τα προσωρινά έργα χαρακτηρίζονται από έναν άτυπο/ανεπίσημο τρόπο σχεδιασμού, που τους προσδίδει φυσική ευελιξία, δυνατότητα επέκτασης ή και προσαρμογής σε άλλο χώρο. Η παραγωγή προσωρινών κατασκευών και καταστάσεων υποδεικνύει μια εναλλακτική μέθοδο αστικού σχεδιασμού με άξονα πέραν της θεσμοθετημένης έννοιας των αστικών αναπλάσεων και της σύνδεσής τους με τον στρατηγικό-πολεοδομικό σχεδιασμό του master-planning. Έτσι, η ανακοίνωση απαντά στον αρχικό προβληματισμό μέσω της πρότασης μιας εναλλακτικής διαδικασίας σχεδιασμού κοινών χώρων με βασικά συστατικά στοιχεία τον συμμετοχικό σχεδιασμό και τις «προσωρινές» κατασκευές στους ελεύθερους χώρους της πόλης.

Κλείνοντας, οι πόλεις θεωρούνται ιδιαίτερα ανοιχτές σε μορφές συλλογικότητας που καταστέλλουν ή τουλάχιστον αναστέλλουν τον ατομικισμό που χαρακτηρίζει τις σημερινές κοινωνίες. Αυτή η συλλογικότητα μπορεί να επιτευχθεί με την εισαγωγή της έννοιας των κοινών χώρων αμοιβαιότητας, αρχικά στην εναλλακτική σχεδιαστική μέθοδο του προσωρινού, αλλά και στον τρόπο που φανταζόμαστε την οικειοποίηση των ελεύθερων χώρων της πόλης. Τα αστικά κοινά πρέπει πρώτα να σχεδιαστούν με επιτυχία και στη συνέχεια να αναπαράγονται συνεχώς.

ΣΤΕΛΛΑ ΜΑΡΙΑ ΤΣΕΛΕΠΗ Αρχιτέκτων Μηχανικός (ΕΜΠ), Πολεοδόμος (GSA, Glasgow).